



Heumen voor iedereen!

Een uitvoeringsagenda om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen.

Juni 2023



Iedereen doet mee in Heumen, daar gaan we voor. In deze Lokale Inclusie Agenda staat hoe wij als gemeente eraan bijdragen dat iedereen zo veel als mogelijk *zelfstandig kan* meedoen. We willen dat de inwoners van de gemeente Heumen zich welkom voelen en kunnen doen wat ze willen doen. Dit begint thuis van jongs af aan en het blijft belangrijk tijdens het hele leven.

Of we het nou hebben over seksuele geaardheid, religie, cultuur, beperkingen of iets geheel anders – geen onderwerp zou taboe hoeven zijn. Verschillen tussen mensen maakt ons een unieke samenleving. Het is aan ons samen om een plek te maken waar ieders talent tot recht komt en iedereen zich welkom voelt. Verandering begint bij jezelf. Heumen wordt pas inclusief als we het samen doen. In deze agenda ziet u veel terug wat wij als gemeentelijke organisatie doen en gaan doen en zo het goede voorbeeld geven. We hopen dat anderen ons voorbeeld volgen en we er samen voor zorgen dat iedereen kan meedoen. In de ideale situatie kan namelijk iedereen overal dezelfde dingen doen.

Ik wil graag alle inwoners, professionals en medewerkers van de gemeente bedanken voor hun tijd en inzet waarmee zij een waardevolle bijdrage hebben geleverd aan onze inclusieagenda. Met deze agenda gaan we nu samen op weg naar een Heumen voor iedereen.

Met vriendelijke groet,



Rob Engels

Wethouder Jeugdzorg en WMO

Inhoud

Voorwoord 1

1. Inleiding 3

Wat is inclusie?

Waarom een inclusieagenda?

Niets over ons zonder ons

Deze agenda

2. Wat kwam er uit de gesprekken en wat doen we al? 5

Ondersteuning en gezondheid

Informatie

Wonen en leven

Cultuur, vrije tijd en sport

Werk en inkomen

Onderwijs en ontwikkeling

Vervoer

3. Uitvoeringsagenda 13

Begin bij jezelf

Acceptatie

Informatie

Verbeteren

4. Financiële Onderbouwing¹⁸

Bijlage 1. Uitgenodigde en gesproken mensen tijdens het vormen van de agenda

Bijlage 2. Voorleesbare tabellen



1. Inleiding

Inclusie gaat over iedereen. We willen dat niemand, om wat voor reden dan ook, wordt uitgesloten om mee te doen. Dit staat ook in de wet. Sinds 17 januari 2023 staat in deze wet ook dat discrimineren door iemands handicap of seksuele gerichtheid niet is toegestaan. Het maakt dus niet uit wat je leeftijd, culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, inkomen, talenten of beperkingen zijn. Iedereen moet kunnen en mogen meedoen. Deze agenda is dus voor alle inwoners met een zichtbare of onzichtbare beperking, én voor inwoners zonder beperking.

“ We moeten ervoor zorgen dat er voor iedereen een gelijk speelveld is. ”
- Ervaringsdeskundige

Waarom een inclusieagenda?

Iedereen is anders. In het VN-verdrag voor de handicap staat dat iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Ook mensen met een beperking. Dit is vaak nog niet zo. Daarom geven we inwoners met een beperking een extra stem in deze agenda. In onze Strategische visie 2030 “Natuurlijk met iedereen” hebben we reeds vastgelegd dat we een Heumense, inclusieve samenleving willen zijn. Onze visie is dat een inclusieve samenleving alle mensen zonder meer fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid biedt, op het gebied van arbeid, onderwijs, wonen, goederen en diensten, verkeer en vervoer, zorg, ondersteuning, sport, cultuur, vrijetijdsbesteding en uitgaan. Wij stellen ons dan steeds de vraag: kan iedereen naar vermogen meedoen aan onze lokale gemeenschap?

Voor het doel inclusiviteit zetten wij ons vol in en doen we meer dan onze wettelijk verplichte taken. Ieder mens wil namelijk een zo fijn mogelijk leven; op een eigen manier, in een prettige omgeving en met het gevoel dat je ertoe doet. In deze agenda omschrijven we wat we al doen voor inwoners zodat zij volop mee kunnen doen in de samenleving. Daarnaast is er altijd ruimte voor verbetering. Daarom wordt in deze agenda ook geschreven wat we gaan doen om drempels verder te verlagen, zodat het voor alle inwoners van Heumen nog makkelijker wordt om mee te doen.

Niets over ons zonder ons

Niets over ons, zonder ons. Dat is de boodschap van het VN-Verdrag voor mensen met een beperking. Als gemeente vinden we dit belangrijk. Tijdens het schrijven van de agenda zijn op meerdere manieren en plekken gesprekken gevoerd over ervaringen van inwoners. In totaal is met 130 mensen gesproken. Dit begon in november en december 2022 met het spreken van sleutelpersonen. In januari zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd.

Vervolgens zijn groepsgesprekken en interviews gevoerd om meer ervaringen te horen van ervaringsdeskundigen. Als ervaringsdeskundigen zien we in dit verband mensen die zelf hinder ondervinden van een beperking of om andere redenen niet volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Zij ervaren bijvoorbeeld drempels door hun beperking, taalvaardigheid of LHBTI+ achtergrond. In totaal zijn 50 ervaringsdeskundigen gesproken. Vervolgens is op thema doorgepraat over de uit te zetten acties. In bijlage 1 staat een uitleg van de uitgenodigde en gesproken deelnemers.

Thema's



Ondersteuning en gezondheid



Werk en Inkomen



Informatie



Onderwijs en ontwikkeling



Wonen en leven



Vervoer



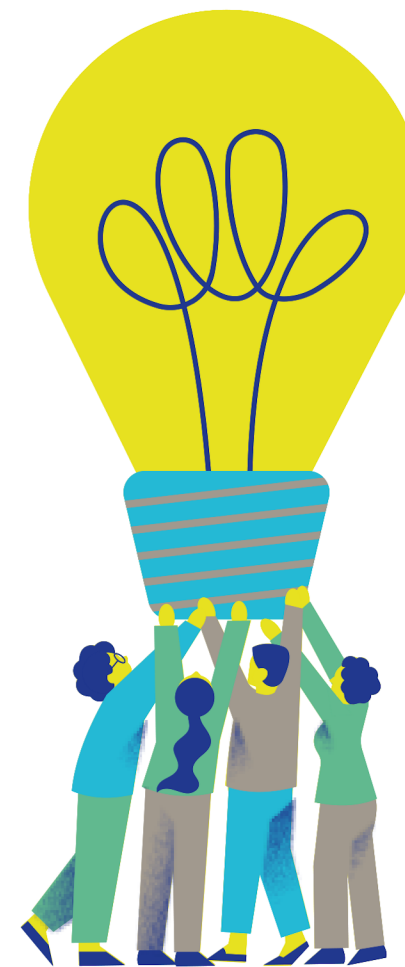
Cultuur, vrije tijd en sport

Inclusiepanel

Het inclusiepanel bestaat uit ervaringsdeskundigen en hun vertegenwoordigers. Enkele toekomstige deelnemers aan het panel hebben meegedacht over de uitvoeringsagenda. Het panel heeft ook een rol in de uitvoering van de inclusieagenda. Een beleidsmedewerker van de gemeente is hiervoor het aanspreekpunt. Zij spreken elkaar in ieder geval vier keer per jaar. Samen zorgen zij dat de inclusieagenda uitgevoerd en doorontwikkeld wordt. Dat betekent dat dit een werkdocument is en ingespeeld wordt op wat nodig is. Zij zetten samen acties uit en beslissen wie daarbij betrokken moet worden. De beleidsmedewerker behoudt structureel de regie op de in- en extern uit te zetten acties. In bijlage 1 staat vanaf wanneer de ervaringsdeskundigen betrokken zijn bij het vormen van de LIA.

Deze Agenda

In het volgende hoofdstuk staat per thema beschreven welke drempels en moeilijkheden inwoners ervaren in het dagelijks leven. Ook staat daar wat al gedaan wordt in de gemeente. In hoofdstuk 3 staat de uitvoeringsagenda. Daarin staat wat we (nog) meer gaan doen om ervoor te zorgen dat steeds meer inwoners mee kunnen doen in Heumen. Tot slot staat de financiële onderbouwing voor deze agenda in hoofdstuk 4.



2. Wat kwam er uit de gesprekken en wat doen we al?

Binnen onze gemeente gebeurt al veel waardoor zoveel mogelijk inwoners mee kunnen doen. In dit hoofdstuk staat per thema wat er uit de gesprekken met inwoners, maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders en verenigingen naar voren gekomen is. Ook staat per thema beschreven wat we al doen en blijven doen om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen.



Ondersteuning en gezondheid

Zonder goede zorg en ondersteuning kunnen mensen niet meedoen in de samenleving. Passende zorg is belangrijk voor een fijn leven.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Tijdens de gesprekken met inwoners vertelden zij dat ze tevreden zijn over de ondersteuning en zorg die er is. Er wordt gekeken wat iemand nodig heeft en er wordt maatwerk geboden.

Er zijn wel zorgen over de inwoners die niet in beeld zijn. We moeten zorgen dat iedereen die hulp nodig heeft, ook bereikt wordt. Door sommigen wordt de functie van dorpsverbinder gemist. Die wist goed wat er allemaal was en inwoners konden terecht voor vragen en opmerkingen in de wijk.

In heel Nederland is het lastig om zorgmedewerkers te vinden. Dat is ook in Heumen te merken. Hierdoor kan het soms even duren voordat bijvoorbeeld huishoudelijke hulp gestart kan worden. Dit is één van de redenen dat veel inwoners voor hun naasten zorgen. Dit heet mantelzorg. Het is de verwachting is dat het aantal mantelzorgers de komende tijd toeneemt. Het is dan ook van belang dat we binnen de gemeente oog hebben en houden voor de inzet en de gezondheid van mantelzorgers.



De komende jaren gaan we in onze gemeente een forse stijging zien van het aantal inwoners met dementie. Dementie heeft een aanzienlijk effect op het leven van een steeds groter wordende groep inwoners en hun naasten. En daarmee op de lokale gemeenschap. We moeten er samen voor zorgen dat inwoners met dementie en hun mantelzorgers mee kunnen blijven doen aan de samenleving.

Wat doen we al en blijven we doen?

Voorzieningen: Er is een groot aanbod aan voorzieningen en hulpmiddelen beschikbaar. Van een collectieve aanvullende zorgverzekering (voorliggend) tot een tegemoetkoming sociaal medische indicatie of een traplift

(maatwerk op basis van indicatie). Er zijn ook inloopplekken voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en groepen om hun eigen kracht te vergroten, zoals Join Us. In 2023 is een dashboard ontwikkeld om de inzet van voorzieningen makkelijker te bewaken en evalueren. Daardoor spelen we in op wat werkt en waar behoefte aan is. Ook maken we het aanvragen van ondersteuning makkelijker door de aanvraagformulieren hiervoor aan te passen. Inwoners helpen hierbij.

Laagdrempelige ondersteuning: Het kernteam van consulenten, Vraagwijzer en consulenten van sociale zaken en schuldhulpverlening helpen inwoners wanneer zij er zelf niet meer uitkomen. Zij bieden zelf ondersteuning of verwijzen naar specialistische hulp. Daarnaast helpen ouderenadviseurs met vragen die ouderen hebben over bijvoorbeeld vervoer, woonsituatie, inkomen of dag invulling. We werken in de gemeente toe naar één team van alle zorg- en welzijnsprofessionals. Hierdoor wordt het voor de inwoners nog makkelijker om de juiste zorg te krijgen en kunnen we beter gebruik maken van voorliggende voorzieningen.

Ondersteuning mantelzorg: Mantelzorgers worden op verschillende manier ondersteund. Mantelzorg Heumen biedt informatie, emotionele steun en bijvoorbeeld vervangende zorg wanneer de zorg (even) te veel wordt. Daarnaast worden mantelzorgers door onze gemeente bedankt voor hun zorg met een mantelzorgwaardering. Ook wordt gewerkt aan de professionalisering van dagopvang om de kwaliteit van ondersteuning beter te garanderen.

Bereiken van inwoners: We willen natuurlijk graag dat inwoners die ondersteuning nodig hebben gebruik maken van de voorzieningen die er zijn. Daarom is ons doel dat de gemeentelijke dienstverlening toegankelijk en gebruiksvriendelijk is, zodat we laagdrempelig te vinden zijn. Daarnaast is het belangrijk dat we op de hoogte zijn van iedereen die hulp nodig heeft. Het Lokaal Zorgnetwerk helpt hierbij. Dit is een groep van zorgverleners die samen meldingen bespreken, afspraken maken en indien gewenst contact leggen met inwoners. Zij proberen samen achter de voordeur te signaleren en zorg of ondersteuning te verlenen waar nodig.

Preventie: Op scholen is een jeugdconsulent aanwezig zodat kinderen en jongeren (op tijd) de juiste hulp krijgen. Huisartsen maken gebruik van een POH (paraktijkondersteuner huisarts) GGZ-Jeugd. Dit wordt door de gemeente uitgebreid met een specialist jeugd GGZ die door preventieve ondersteuning te bieden de noodzaak tot specialistische jeugdzorg kan terugdringen. Dit is een voorbeeld van de acties die uit het preventienetwerk jeugd zijn gekomen. Met dit netwerk proberen we samen zaken op die manier te regelen dat het beter gaat met de kinderen en jeugd in de gemeente.

Lokaal preventie akkoord: Niet alleen onder jeugd is aandacht voor preventie. In het Lokaal Preventieakkoord staan thema's als het verminderen van overgewicht en mentale weerbaarheid van tieners en volwassenen. Met de stuurgroep Preventie Gezondheid Heumen en Mook en Middelaar wordt hier uitvoering aan gegeven. Ook heeft deze stuurgroep aandacht voor andere preventiethema's, zoals de aanpak van teveel alcoholgebruik. Vanuit GGD Gelderland Zuid zijn twee gezondheidsmakelaars aan het werk die zich inzetten voor een gezonde gemeente. Tot slot zijn er nog meer preventiewerkgroepen die bijvoorbeeld trainingen geven om bewustwording over psychische kwetsbaarheid en dementie te vergroten.

Dementievriendelijk Heumen: In de werkgroep Dementievriendelijk Heumen werken maatschappelijke organisaties en de gemeente samen om de lokale gemeenschap meer dementievriendelijk te maken bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen voor diverse doelgroepen met betrekking tot het goed omgaan met dementie.

Sluitende aanpak personen met onbegrepen gedrag en bewustwording psychische kwetsbaarheid: Via een aantal regionale pilots zijn diverse hulpmiddelen ontwikkeld voor inwoners en professionals. Deze houden we actueel en breiden we uit.





Informatie

Informatie moet makkelijk te vinden en begrijpen zijn. Formulieren en teksten mogen dus niet ingewikkeld zijn. Daarnaast moet informatie te vinden zijn zo nodig. Denk hierbij aan informatie over regelingen, begeleiding of het regelen van zorg.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Soms is de informatie in de gemeente niet goed vindbaar. Bijvoorbeeld doordat inwoners niet weten welke zoektermen ze moeten gebruiken om iets te vinden. Ook wordt de hoeveelheid aan folders en flyers als overweldigend ervaren en vragen inwoners zich af of alle informatie actueel is.

Inwoners geven tijdens de gesprekken aan dat de informatie niet voor iedereen te begrijpen is. Duidelijke regels en begrijpelijke informatie moet inwoners helpen bij het kenbaar maken van hun mening en bijvoorbeeld het zelfstandig regelen van zorg. Begrijpelijke informatie wordt vooral gemist in formele brieven. De brief over alle regelingen werd wel goed ontvangen.

De digitalisering levert ook zorgen op. Inwoners maken zich zorgen dat zij steeds minder fysiek terecht kunnen voor vragen. Bijvoorbeeld bij de bank, maar ook bij de gemeente. Voor het maken van een afspraak of informatie over bijvoorbeeld de belastingdienst. In de programmabegroting wordt ook benoemd dat er speciale aandacht moet zijn en blijven voor inwoners met beperkte of geen digitale vaardigheden.

Thema's waarover op dit moment behoefte is aan klare taal informatie zijn: financiële middelen en regelingen, laaggeletterdheid, onafhankelijke cliëntondersteuners, verward gedrag en wat is er te doen? Van sport tot voorzieningen. Hierbij werd aangegeven dat het minstens zo belangrijk is dat de spreektaal toegankelijk is als de schrijftaal.

Wat doen we al en blijven we doen?

Website van de gemeente Heumen: Deze is toegankelijk voor mensen met verschillende beperkingen. Er is een voorleesfunctie en het is mogelijk om lettergrootte en kleuren aan te passen. Op dit moment wordt de toegankelijkheid getoetst. Eventuele aanpassingen worden aan de hand van deze toets doorgevoerd.

Informatieverspreiding: Vanuit de gemeente wordt op veel manieren informatie verspreid. Denk aan folders en informatie in het gemeentenuws. Ook wordt via facebook, instagram en de website informatie gedeeld. Deze informatie is overzichtelijk per thema aangeboden.

Formulierenbrigade: Vrijwilligers van de formulierenbrigade helpen inwoners met het begrijpen van brieven over bijvoorbeeld toeslagen, energieleveranciers of de zorgverzekering. Tijdens het spreekuur krijgen inwoners hulp bij het begrijpen en invullen van brieven en formulieren. Voor digitale vragen krijgen inwoners hulp bij de bibliotheek.

Laaggeletterdheid voorkomen en bestrijden: Er is scholing om ervoor te zorgen dat steeds meer mensen geschreven teksten begrijpen.



Wonen en leven

Iedereen heeft recht op een fijne woning en een passende en uitnodigende leefomgeving. Van daaruit kunnen mensen meedoen aan de samenleving, waarbij meer betekenisvol contact bijdraagt aan de preventie van eenzaamheid en uitsluiting.

Wat kwam er uit de gesprekken?

De krapte op de woningmarkt leeft onder de inwoners van Heumen. Met name onder (jonge) starters en ouderen. De woningen die er zijn, zijn te duur of niet levensloopbestendig.

Tijdens gesprekken over de woonomgeving zijn obstakels en locaties genoemd die zij als onveilig ervaren. Inwoners met een beperking kunnen niet van alle stoepen gebruik maken door verkeerd geparkeerde auto's of losliggende stenen. Daarnaast rijdt het verkeer te hard en zijn er donkere plekken. De wens werd uitgesproken dat ambtenaren mee de wijk in gaan, zodat zij zelf kunnen bepalen waar de woonomgeving aangepast zou moeten worden. Ook is de wens tot meer handhaving uitgesproken.

Wat doen we al en blijven we doen?

Passend aanbod: Bij nieuwbouw is er extra aandacht voor de bouw van levensloopbestendige woningen, voor woningen voor (jonge) starters en voor betaalbare sociale huurwoningen.



Toekomstbestendig wonen: Tijdens de halfjaarlijkse werkconferenties bespreken we actuele thema's, zoals vergrijzing. In de gemeente Heumen leven steeds meer oudere mensen. Ouderen gebruiken de wij-blijven-hier-wonen-gids voor ideeën over aanpassingen die zij nodig hebben om thuis te blijven wonen. Ook is er een werkgroep die zich onder andere inspant om een kleinschalige woonvorm voor dementerenden op te zetten.

Weer Thuis: Om ervoor te zorgen dat mensen herstellen en het goed blijft gaan hebben we afspraken gemaakt met de regio. Er worden een aantal woningen toegewezen aan bijzondere groepen. Bijvoorbeeld voor uitstroom van beschermd wonen, statushouders en mensen met zorg en/of begeleiding.

Aandacht voor fysieke toegankelijkheid: Bij bestaande en nieuwe projecten van de gemeente en Oosterpoort is en blijft toegankelijkheid een aandachtspunt. Ook wordt de toegankelijkheid van openbare ruimtes en gebouwen regelmatig gecontroleerd.

Verhuiscoach: Oosterpoort maakt gebruik van een verhuiscoach als ouderen kleiner willen wonen. Samen zoeken zij naar een passende woonplek. Hierdoor komen grotere woningen vrij voor bijvoorbeeld gezinnen.

Verbeter-je-buurt-app: Om ervoor te zorgen dat iedereen een fijne woonomgeving heeft kan iedereen een melding maken van ongewenste situaties. Via het KCC kunnen ook telefonisch meldingen gedaan worden.

Bevorderen betekenisvol contact: In de kerngroep Eenzaamheid werken maatschappelijke organisaties, de GGD, de HAN, inwoners en de gemeente al jarenlang samen aan de aanpak van eenzaamheid, het stimuleren van meer betekenisvol contact en ontmoeting. Dat gebeurt door middel van onderzoek, voorlichting, trainingen, promotie, een signaleringskaart, ontmoetingsactiviteiten en online informatie (www.heumen.nl/eenzaamheid).



Cultuur, vrije tijd en sport

Iets meer dan de helft van alle Nederlanders sport wekelijks. Maar bij mensen met een beperking, een laag inkomen en een migratieachtergrond is dit percentage lager. Ook voelen mensen met een andere culturele achtergrond of seksuele geaardheid zich soms niet welkom bij bijvoorbeeld sportclubs.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Iedereen moet zich uitgenodigd voelen om te sporten, uit te gaan en elkaar te ontmoeten. Op veel plekken is dit al mogelijk. Er zijn initiatieven waardoor inwoners met en zonder beperking in de gemeente op hun manier vrije tijd besteden. De mogelijkheden hiervoor zijn niet altijd bekend, waardoor niet iedereen hier gebruik van maakt of hier gebruik van durft te maken. De stap om alleen naar een vereniging te gaan is voor sommigen te groot.

Daarnaast werd aangegeven dat niet alle (sport) accommodaties toegankelijk zijn voor iedereen. Wel willen sportverenigingen graag hun diensten zo inrichten dat iedereen kan meedoen. Ze weten alleen niet goed hoe en waar ze kunnen beginnen.

Inwoners missen een plek om samen te komen en elkaar te ontmoeten in Malden. Er wordt veel georganiseerd om elkaar te ontmoeten, maar in Malden wordt bijvoorbeeld een gezellige huiskamer of een plek om feestjes te geven van jong tot oud gemist. Een openbare speellocatie of hangplek voor jongeren wordt ook in Overasselt gemist.

Wat doen we al en blijven we doen?

Jongerenwerk: Jongerenwerkers bieden ondersteuning aan jongeren. Zij leggen contact met jongeren op straat, organiseren activiteiten en stimuleren competenties van jongeren. Daarnaast ondersteunen zij het jongeren centrum in Malden (The Basement), waar jongeren elkaar ontmoeten en helpen.

Ondersteuning: Uniek Sporten is er voor mensen met een beperking die willen sporten. Uniek sporten vormt samen met de buurtsportcoach en bewegcoach 'Heumen beweegt'. Zij kijken met inwoners op welke manier iedereen blijft bewegen. Zij informeren en ondersteunen verenigingen als er aanpassingen nodig zijn om iemand 'gewoon' mee te laten doen. Met geleende sporthulpmiddelen proberen inwoners bijvoorbeeld een sport uit.

Inclusief spelen: Bij het vernieuwen van speelplekken worden inwoners betrokken, zodat de inrichting aansluit op de gebruiker.

Fietslessen statushouders: fietsen is in Nederland van belang om je te vervoeren. Voor statushouders is het niet altijd vanzelfsprekend te kunnen fietsen. Door middel van fietslessen worden hun vaardigheden verbeterd en kunnen zij beter meedoen in de Nederlandse maatschappij.

Duofietsen: Op diverse plekken in de gemeente kunnen duofietsen geleend worden. Deze zijn gratis te reserveren voor iedereen die niet zelfstandig kan fietsen.



Werk en inkomen

Mensen die willen werken, moeten ook kunnen werken. Mensen met een beperking zitten vaker zonder werk dan mensen zonder beperking. Daarom moeten zij voldoende kansen krijgen op een betaalde baan. Mensen met een beperking die al een baan hebben blijven idealiter werken.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Met name inkomen is een onderwerp dat veel terugkwam tijdens de gesprekken. Steeds meer inwoners hebben moeite met rondkomen en er zijn zorgen of iedereen ondersteuningsmogelijkheden gebruikt. Sommige formulieren om ondersteuning aan te vragen zijn moeilijk en lang, waardoor inwoners dit niet invullen. Er rust vaak nog taboe op werkloos zijn of financiële zorgen hebben.

Daarnaast werd aangegeven dat we ervoor moeten zorgen dat mensen zo veel mogelijk de positieve gevolgen van betekenisvol werk ervaren. Denk aan het hebben van sociaal contact, leren en een bijdrage leveren aan de samenleving.

Wat doen we al en blijven we doen?

Regionaal arbeidsmarktbeleidsplan: Dit plan is samen met de regio ontwikkeld. Hierin is inclusie één van de ambities waar extra aandacht aan besteed wordt.



Begeleiding naar (betaald) werk: Binnen de gemeente is er laagdrempelige ondersteuning naar (betaald) werk door participatiecoaches en het regionale werkbedrijf. Door de participatiecoaches doen steeds meer mensen mee. Bijvoorbeeld door het doen van vrijwilligerswerk, of het volgen van therapie of een opleiding. Daarnaast worden groepsactiviteiten aangeboden, zoals bijeenkomsten over sport of levensstijl. Bij het werkbedrijf Rijk van Nijmegen wordt samen met de inwoner gekeken waar talenten en mogelijkheden tot (betaald) werk liggen. Inwoners worden geholpen om het beste uit zichzelf te halen, zich te ontwikkelen en zich duurzaam in te zetten op de arbeidsmarkt.

Inkomensondersteunende Regelingen: In Heumen zijn verschillende inkomensondersteunende regelingen. Bijvoorbeeld Heumenstegoed, hulpfonds, stichting leergeld, de voedselbank en de kledingbank. Daarnaast is er schuldhulpverlening, budgetbeheer en bewindvoering beschikbaar.

Vroegsignalering: Door vroegsignalering vanuit verschillende organisaties kan er op tijd hulp worden aangeboden. Binnen het armoedeplatform is aandacht voor de manier waarop we de inwoners bereiken die ondersteuning nodig hebben en waar behoefte aan is. In samenwerking met Oosterpoort, energieleveranciers en andere partners worden geldzorgen steeds eerder gesignaleerd. Hiervoor is de overeenkomst vroegsignalering getekend.

Uitvoeringsplan Iedereen doet mee! 2023-2026: Op basis van dit uitvoeringsplan gaan we aan de slag met een integrale aanpak tegen armoede en schulden. Problemen rondom armoede en geldzorgen willen we sneller in beeld hebben en we plegen extra inzet om inwoners te bereiken met de hulp en ondersteuning die we hen kunnen bieden.

Social Return On Investment: Bij aanbestedingen moeten ondernemers en organisaties verplicht een gedeelte van de opdrachtwaarde inzetten voor werk(ervarings)plaatsen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.



Onderwijs en ontwikkeling

Als onderwijs inclusief is gaat iedereen, ongeacht achtergrond, voorkeur, talenten en beperking, zoveel mogelijk samen naar school. Dit zorgt ervoor dat kinderen al vroeg leren dat iedereen verschillend is en eigen talenten heeft. Alle kinderen en jongeren moeten toegang hebben tot onderwijs dat bij hen past binnen de doelen van het kerncurriculum.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Inwoners geven aan dat op scholen al veel goed gaat. Aanpassingen zijn mogelijk als die nodig zijn en het contact met leerkrachten en directeuren wordt als positief ervaren. Wel werd genoemd dat er meer aandacht zou kunnen komen voor leerlingen die snel overprikkeld raken door bijvoorbeeld stilleruimtes te maken.

Wat doen we al en blijven we doen?

VVE: Voor- en Vroegschoolse Educatie is voor alle kinderen die een ontwikkeling en-/of taalachterstand hebben. Bijvoorbeeld omdat thuis geen Nederlands wordt gesproken. Deze kinderen kunnen vanaf 2,5 jaar 16 uur per week naar de kinderopvang. Er is één programma, waarbij kinderen extra ondersteuning krijgen die dat nodig hebben. Zo wordt ingezet op taalontwikkeling. Ook op de basisschool is er extra aandacht voor deze kinderen, bijvoorbeeld bij taal en lezen

Gelijke Kansen Alliantie (GKA): De GKA gaat vooral over het verminderen van segregatie in het onderwijs. De Heumense scholen en besturen ervaren geen grote verschillen tussen de scholen in de gemeente. Een problematiek die in de grote steden wel actueel is. Het college deelt deze opvatting. Daarom is vastgesteld dat een GKA-agenda voor Heumen geen maatschappelijke meerwaarde heeft.

Bewustwording: Er wordt regionaal en lokaal aandacht besteed aan het vergroten van bewustwording over verschillen. Denk aan paarse vrijdag, lessen over slavernij en het ervaren van een (visuele) beperking tijdens de week van de toegankelijkheid.

Ondersteuning binnen school: Scholen hebben een plan voor basis- en extra ondersteuning, zodat zo veel mogelijk kinderen een passende plek binnen regulier onderwijs krijgt. Wanneer kinderen aanpassingen nodig hebben om mee te doen in de klas, zijn deze beschikbaar.

Vervoer: Hoe graag we ook willen, niet alle kinderen met een beperking kunnen naar regulier onderwijs. Wanneer speciaal onderwijs nodig is, wordt samen met ouders/verzorgers gekeken naar de mogelijkheden voor het vervoer.





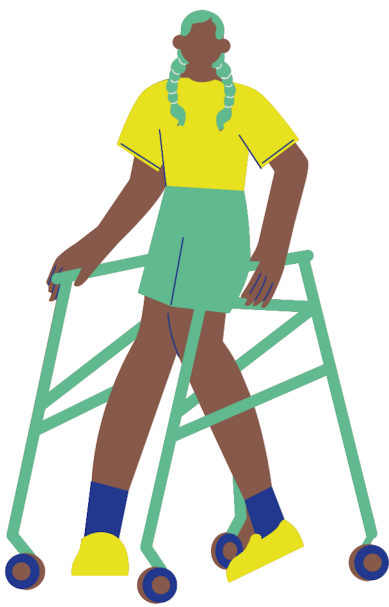
Vervoer

In een samenleving waarin iedereen meedoet, kan iedereen zich verplaatsen van A naar B. Dit kan met een fiets, auto, scootmobiel of bijvoorbeeld openbaar vervoer.

Wat kwam er uit de gesprekken?

Het buurtvervoer wordt als positief ervaren, als het beschikbaar is. De capaciteit is een aandachtspunt. Aanvullend vervoer wordt wisselend ervaren. Vervoer op vaste tijden, zoals naar werk, verlopen zonder veel obstakels. Maar, incidenteel vervoer naar evenementen en vervoer naar sport wordt minder positief ervaren.

Inwoners komen regelmatig te laat voor een afspraak, sportles of evenement. De wachttijden zijn niet altijd te voorkomen. Daar hebben de inwoners begrip voor. Het is alleen energieslopend als, zoals een inwoner zei: een rit van 10 minuten een uur duurt en een activiteit dan nog moet beginnen.



Wat doen we al en blijven we doen?

Vervoer voor mensen met een WMO-indicatie: Er is vervoer beschikbaar voor mensen met een beperking. Om naar school te gaan heet dit leerlingenvervoer. Voor alle andere reizen heet dit aanvullend vervoer. Iedereen met een Wmo-indicatie krijgt een vervoerspas voor het reizen met vervoerder Avan. Inwoners zonder Wmo-indicatie kunnen ook een Avan OV-pas aanvragen. Avan verzorgt ritten tot 25 kilometer. Boven de 25 kilometer wordt het vervoer uitgevoerd door Valys.

Vervoer voor iedereen: Buurtvervoer is door de week voor iedereen beschikbaar. Inwoners gebruiken dit voor ritten binnen de grenzen van de gemeente of naar één van de ziekenhuizen in Nijmegen. In 2023 wordt het buurtvervoer geëvalueerd en doorontwikkeld. De inzet wordt tot nu toe als zeer positief ervaren. Het vervoer is alleen niet altijd beschikbaar op tijden dat mensen willen reizen. Dit heeft te maken met bezetting en planning. Gezamenlijk wordt gekeken wat er gedaan kan worden om dit te verbeteren.

3. Uitvoeringsagenda

Hierboven leest u dat er al veel gebeurt en veel gedaan wordt om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen. In dit hoofdstuk staat wat we gaan doen zodat iedereen steeds meer zelfstandig kan meedoen in Heumen.

“Je wilt niet de hele tijd de uitzondering zijn, hierdoor pas je je continu aan zodat je mee kunt doen.”
- Ervaringsdeskundige

Wat gaan we doen?

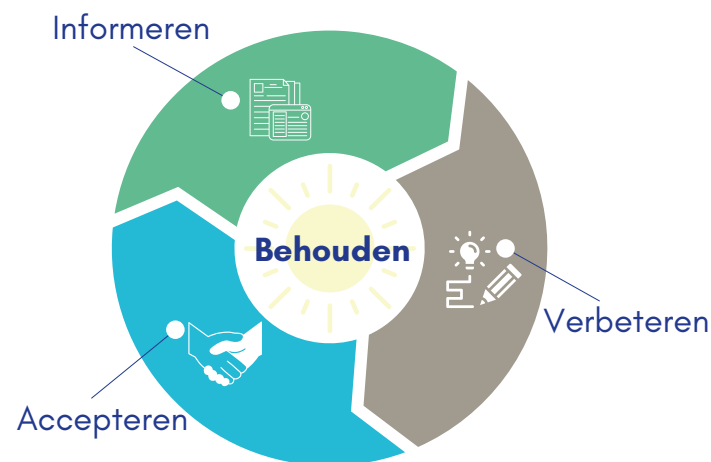
We beginnen met randvoorwaarden voor onszelf als gemeentelijke organisatie. Door het goede voorbeeld te geven hopen we dat anderen volgen. Alleen samen wordt de gemeente Heumen inclusief. Wij zien deze agenda als een middel om in gesprek te gaan. Wat kan een inwoner, vereniging of organisatie doen om ervoor te zorgen dat iedereen meedoet?

Het is belangrijk om te behouden wat er is. Er gaat al veel goed, maar dan moeten inwoners wel weten dat het er is en hoe ze daar gebruik van kunnen maken. Alleen dan gebruiken inwoners voorzieningen waar zij recht op hebben en vinden zij een passende plek of manier om mee te doen. Daarom is het tweede thema informeren.

Het derde thema is het accepteren van verschillen. We willen ons bewust zijn van verschillen, normaliseren en accepteren. Verschillen horen erbij en dat siert ons als samenleving.

Het laatste thema is het verbeteren van de fysieke woonomgeving. Meedoen begint namelijk bij letterlijk ergens heen komen, naar binnen gaan en daar (ver)blijven.

Dit hoofdstuk bestaat verder uit tabellen. In bijlage 2 staan de voorleesbare tabellen van dit hoofdstuk.



Afbeelding met tekst. Ondersteunende weergave van de tekst. De focus ligt op het behouden van wat er is. Dat staat in het midden. Daar omheen staan de woorden informeren, accepteren en verbeteren.

Begin bij jezelf

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
1.1	Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het (her)vormen van plannen, beleid en projecten. Hierbij gebruiken we de regionale Handreiking Ervaringsdeskundigheid.	Gemeente: alle afdelingen, inclusiepanel	Het inclusiepanel maakt bij de gemeente bekend wie zij zijn en wat zij voor hen betekenen. Wanneer en met wie neem je contact op?	Tweede helft 2023
			De mogelijkheden voor een bewustwordings-campagne over verschillen (zichtbaar en onzichtbaar) worden verkend.	Tweede helft 2023
1.2	Het gemeentehuis is zo ingericht dat iedereen iedere afdeling kan bezoeken of daar kan werken. Dit breiden we uit naar andere gebouwen waarvan de gemeente eigenaar is.	Gemeente projectgroep Toekomst Heumens Werken, architectenbureau	In het bouwplan van het vernieuwde gemeentehuis worden ervaringsdeskundigen betrokken.	Tweede helft 2023
1.3	Het personeel van de gemeentelijke organisatie is een afspiegeling van de samenleving. Dit betekent dat 1 op de 10 medewerkers een (onzichtbare) beperking heeft	Gemeente: alle afdelingen, vooral werknemers die betrokken zijn bij sollicitatieprocessen.	Medewerkers worden getraind in inclusieve werving en selectie.	Doorlopend
1.4	Inwoners hoeven niet vaker dan nodig een aanvraag voor hulp(middelen) in te dienen.	Gemeente afdeling SOLE	Verkennen welke beschikkingstermijnen verlengd kunnen worden voor mensen met een chronische hulpvraag.*	Tweede helft 2023
1.5	Iedereen kan makkelijk terecht voor ondersteuning en hulp. Er wordt klant- en vraaggericht gewerkt.	Gemeente: uitvoerend medewerkers sociaal domein, maatschappelijke organisaties	Bij het door ontwikkelen van welzijnswerk wordt op een centrale locatie gewerkt. Medewerkers van de gemeente, welzijnsmedewerkers en zorgaanbieders werken dan in één team samen. Hierdoor wordt het gebruiken van voorliggende voorzieningen en elkaar op de hoogte houden van ontwikkelingen toegankelijker. Hierbij wordt verkend of Welzijn op Recept in te zetten is als vernieuwde werkwijze.	Tweede helft 2024
1.6	Iedereen kan de gemeente op een laagdrempelige manier bereiken en doet dit op de manier die bij diegene past: fysiek, telefonisch of online.	Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk publiekszaken en communicatie	Medewerkers worden getraind in toegankelijke dienstverlening. Bijvoorbeeld in het gebruiken van klare schrijf- en spreektaal.	Doorlopend
			Fysiek of telefonisch een afspraak kunnen maken behouden en uitdragen.	Doorlopend
1.7	Inwoners kunnen zo veel mogelijk zelf of met begeleiding stemmen.	Gemeente	Inwoners worden zo nodig door iemand van eigen keuze begeleid bij het stemmen. En vragen aanpassingen aan die nodig zijn om zelfstandig te stemmen.	Iedere verkiezing

Acceptatie

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
2.1	De gemeente stimuleert inclusieve initiatieven.	Maatschappelijke organisaties, inwoners, ondernemers, verenigingen, gemeente: alle afdelingen.	Het initiatievenbeleid wordt gepromoot. Hierbij wordt extra ingezet op initiatieven die bijdragen aan inclusiviteit. Ook wordt de mogelijkheid geboden om met dit budget activiteiten gericht op het vergroten van bewustzijn en/of kennis over verschillen te bekostigen.**	Doorlopend
			Het waarborgen van toegankelijkheid is een voorwaarde bij het verlenen van vergunningen en subsidies. Dit gaat bijvoorbeeld over bouwvergunningen of evenementen.	Tweede helft 2023
2.2	Voor iedereen is er een passende plek. Of dit nou gaat over werk, wonen, sporten, dagbesteding. Inwoners worden geholpen met het vinden van een passende plek.	Maatschappelijke organisaties, ondernemers, verenigingen, Uniek Sporten, gemeente: afdeling sociale zaken en afdeling communicatie	Sportverenigingen worden gestimuleerd om hun aanbod door te geven aan Uniek Sporten, beweegcoaches, participatiecoaches en het Heumenstegoed.	Tweede helft 2023
			Verkennen of een gemeente breed certificaat werkbaar is waarmee verenigingen, organisaties, inwoners en ondernemers kenbaar maken voor iedereen open te staan.	Eerste helft 2024
2.3	Verschillen worden zichtbaar en mensen worden geprezen om hun talenten.	Gemeente: afdeling SOLE en afdeling communicatie, inclusiepanel	Verkennen wat we kunnen doen om bewustwording te vergroten.	Eerste helft 2024
			Aansluiten bij de issue-kalender bij het faciliteren van activiteiten waarbij verschillen ervaren worden.	Doorlopend
2.4	Mantelzorgers voelen zich gezien en gehoord. Hierbij is extra aandacht voor mantelzorgers.	Gemeente: afdeling SOLE en communicatie, inclusiepanel, ondernemers	Steunpunt mantelzorg meer bekendheid geven bij zorgpartners.	Doorlopend
			Mantelzorgers vaker aan het woord, zodat men zich sneller herkent als mantelzorger.	Doorlopend

Informatie

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
3.1	Teksten worden geschreven op B1 niveau en getoetst op begrijpelijkheid.	Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie, Inclusiepanel en testers	Belangrijke webpagina's en brieven worden getoetst door ervaringsdeskundigen.	Doorlopend
			Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van voorbeeldbrieven. ***	Doorlopend
3.2	Iedereen kan informatie van de gemeente (bijvoorbeeld over regelingen) vinden op een passende manier: fysiek, telefonisch of online.	Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie, afdeling SOLE en afdeling publiekszaken	Er worden meer digitale informatieborden geplaatst in de gemeente waar informatie op gedeeld wordt over activiteiten en regelingen. ****	Tweede helft 2023
			De digitale sociale kaart wordt doorontwikkeld.	Eerste helft 2024
			Er worden afspraken gemaakt over het centreren en effectief verspreiden van informatie. Hierbij worden de kanalen én samenwerkingsverbanden gebruikt die er al zijn.	Doorlopend
			Op belangrijke webpagina's worden ondersteunende filmpjes gebruikt met ondertiteling.	Doorlopend
3.3	De website voldoet aan de toegankelijkheidseisen (status A), waardoor informatie voor iedereen te vinden is en/of op te vragen.	Gemeente: afdeling communicatie, werkgroep werkconferentie over geldzorgen, extern bureau voor toetsing en testers	Aanpassingen worden doorgevoerd n.a.v. de lopende toets op toegankelijkheid.	Eerste helft 2024
3.4	Bij de verspreiding van informatie wordt extra aandacht gegeven aan onderwerpen die belangrijk zijn voor mensen met een beperking.	Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie	We letten bij communicatie op de vertegenwoordiging van mensen met een (zichtbare) beperking, verschillende leeftijden, migratieachtergrond en LHBTI+ gemeenschap.	Doorlopend
			Op de website wordt een banner ingericht met actuele thema's, zodat inwoners snel informatie krijgen. Momenteel zijn die thema's: financiële regelingen, formulierenbrigade en ondersteuning, voorzieningen/ activiteiten en de bel & herstellijn.	Tweede helft 2023
			Bij communicatie over voorzieningen, evenementen en activiteiten wordt informatie gegeven over toegankelijkheid.	Doorlopend

Verbeteren

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
4.1	Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het achterhalen waar direct verandering nodig is om de woonomgeving toegankelijker te maken.	Gemeente: alle afdelingen, inclusiepanel en eventuele ondersteuning van Accessibility	Samen met ervaringsdeskundigen een ideaalbeeld schetsen van de woonomgeving. Hieruit volgen afspraken om het prioriteren van veranderingen in de woonomgeving met veel impact mogelijk te maken.	Tweede helft 2023
4.2	Openbare voorzieningen, zoals toiletten zijn te vinden en voldoen aan de behoeften van diens bezoekers.	Gemeente: afdeling communicatie, inclusiepanel, HogeNood	De gemeente sluit zich aan bij HogeNood, waarmee de zichtbaarheid en uiteindelijk het aanbod van openbare toiletten vergroot. Zo kunnen steeds meer inwoners en bezoekers voor langere tijd van huis zijn of ergens verblijven.	Vanaf tweede helft 2023
			Verkennen hoe voorzieningen meer bekendheid krijgen, zoals invalide parkeerplaatsen.	Tweede helft 2023
4.3	Als inwoners obstakels en/of drempels ervaren om van A naar B te komen worden deze verholpen	Gemeente: afdeling BML, Buurtvervoer, Avan	Promoten dat inwoners via verbeterjebuurt.nl of telefonisch via KCC kunnen aangeven welke drempels zij ervaren. Ook kunnen zij doorgeven waar onderhoud of ombouw nodig is. De betrokken ambtenaar geeft terugkoppeling over de melding met het verwachte moment van uitvoering.	Doorlopend
			Na de evaluatie van het buurtvervoer in 2023 worden eventuele verbeterpunten doorgevoerd.	Eerste helft 2024

* Sommige mensen hebben langdurig dezelfde zorg of ondersteuning nodig, omdat hun situatie niet verandert of verbetert. Landelijk wordt geadviseerd om in deze gevallen langdurig te indiceren, bijvoorbeeld voor 10 jaar in plaats van 1 of 2 jaar.

** Hierbij richten we ons op aansluiten bij activiteiten die er al zijn en culturele activiteiten waarmee bewustwording gestimuleerd wordt. Denk aan een uitje naar een theatervoorstelling in Nijmegen over inclusie/diversiteit. Er kan bijvoorbeeld ook een huiskamer of ontmoetingsplek worden ingericht. Tot slot kan een waardering gegeven worden aan mensen die een positieve bijdrage leveren aan de diversiteit binnen onze gemeente.

*** Duidelijke overheidscommunicatie | VNG

**** Het is nog niet mogelijk om hier als inwoner gebruik van te maken. Het wordt mogelijk om via de website informatie aan te leveren voor op deze borden, zoals in andere gemeentes het geval is. Er gelden dan een aantal regels over welke informatie geplaatst wordt.

4. Financiële onderbouwing

Het toewerken naar een meer inclusieve samenleving gaat stapsgewijs. Dit betekent dat het uitgangspunt is om de uitvoeringskosten te halen uit de bestaande budgetten van de verantwoordelijke teams. Toch is de verwachting dat aanvullend budget nodig is om een goed resultaat te behalen. Het gaat dan met name om actiepunten die team-overstijgend zijn, zoals structurele borging, het waarderen van ervaringsdeskundigheid, of het verbeteren van communicatie. Een basisniveau is nodig om de borging en doorontwikkeling van deze eerste lokale inclusieagenda mogelijk te maken.

In het vervolgtraject starten we met het planmatig uitwerken van de actiepunten op het gebied van bewustwording, communicatie en ervaringsdeskundigheid, inclusief de financiële dekking. Daardoor is nog niet exact aan te geven welke kosten de komende jaren specifiek in het kader van inclusie worden gemaakt. In het hoger ambitieniveau hieronder staan de verwachte kosten voor de actiepunten uit de agenda die niet binnen de budgetten van de gemeentelijke teams passen.

Basis ambitieniveau

Waarderen ervaringskennis – en deskundigheid: Naast reiskosten, ontvangen ervaringsdeskundigen een waardering voor hun inzet. Voor eenmalige inzet van een ervaringsdeskundige is de waardering €10,- per persoon aan lokale bonnen. Ervaringsdeskundigen van het inclusiepanel ontvangen €25,- per persoon, per kwartaal.

Benodigd budget: Structureel €500-€1000 per jaar

Hoger ambitieniveau

- Doel 2.2 - Gemeente breed certificaat voor toegankelijkheid verkennen en inzetten. Nieuw certificaat ontwerpen, introduceren en promoten.

Benodigde capaciteit: Incidenteel 120 uur

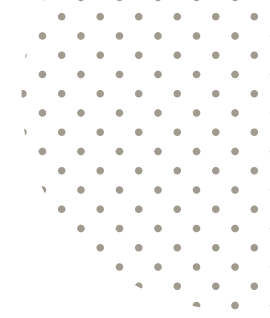
- Doel 2.3 – Structurele bewustwordingsactiviteiten: Er worden activiteiten georganiseerd of bezocht. Het uitgangspunt is om aan te sluiten bij de issue-kalender en bij wat er al is (bijvoorbeeld in buurgemeenten).

Benodigd budget: Structureel €2.000 per jaar

- Doel 3.2 - Digitale informatieborden: Er staan al twee digitale informatieborden in Malden. Dit wordt uitgebreid naar de andere drie kernen met in ieder geval één bord per kern. Op die manier vergroot de zichtbaarheid van activiteiten en regelingen zonder veel extra werk met het ophangen, afhaken en controleren van informatie. De borden worden gratis geleverd. Plaatsing en aansluiting is voor rekening van de gemeente.

Benodigd budget: Incidenteel €3200,- tot €6000,- per informatiebord (afhankelijk van aansluiting nutsvoorziening) + Structureel kosten stroomvoorziening.

- Doel 4.1 - Fysieke toegankelijkheid: Bekend is dat het onderwerp inclusie vooral blijft leven als er verandering zichtbaar wordt en blijft in de woonomgeving. Hierdoor moet het mogelijk zijn om benodigde aanpassingen en omvormingen uit te voeren. Het huidige budget om te werken aan fysieke toegankelijkheid wordt momenteel gebruikt om naar eigen inzicht de leefomgeving te verbeteren. Blijvende aandachtspunten zijn het onderhoud van stoepen, tegengaan van worteldruk, zichtbaarheid van oversteekplaatsen, geleide lijnen en looproutes (ook het vrijhouden!) en de bereikbaarheid van glasbakken en kledingbakken. Dit budget is ontoereikend om in te spelen op de behoeften van inwoners. Er moet onderzocht worden wat voorrang heeft en welke kosten deze scenario's met zich meebrengt. Eventueel met gebruikmaking van een technisch adviseur van Accessibility. De kosten lopen uiteen tussen €750,- en €6.000,- per verbeteropgave.



Benodigd budget technisch advies van Accessibility over prioritering van aanpassingen in de woonomgeving: Incidenteel €3.000,- tot €5.000,-

Benodigd budget uitvoering: De verwachting is dat er incidenteel €25.000,- nodig is. Daarnaast wordt het budget voor fysieke toegankelijkheid structureel verhoogt met €5.000,- per jaar om in te kunnen spelen op behoeften van inwoners.

- Doel 4.2 - HogeNood app partner

Benodigd budget: Structureel €2.100,- excl. btw per jaar.

Totale verwachte kosten

	Incidenteel	Structureel per jaar
Waardering ervaringsdeskundigen		€1.000,-
Certificaat toegankelijkheid	120 uur	
Bewustwordingsactiviteiten		€2.000,-
Digitale informatieborden	€18.000,-	
Technisch advies Accessibility	€5.000,-	
Fysieke leefomgeving verbeteren	€25.000,-	€5.000,-
HogeNood partner		€2.100,-
Totale kosten	€48.000,-	€10.100,-
Totale ambtelijke capaciteit	120 uur	

Bijlage 1. Uitgenodigde en gesproken mensen tijdens het vormen van de agenda

In januari hebben twee open bijeenkomsten plaatsgevonden in het gemeentehuis en in het verenigingsgebouw van Overasselt. Daarnaast zijn interviews en groepsgesprekken gevoerd met sleutelpersonen en professionals. Op deze manier hebben ongeveer 130 inwoners, verenigingen, professionals en andere betrokkenen hun stem laten horen in het vormen van deze agenda.

Open bijeenkomsten 16 (Malden) en 19 (Overasselt) januari 2023.

In januari vonden twee bijeenkomsten plaats waarbij iedereen welkom was die geïnteresseerd was in of wilde meedenken over het onderwerp 'Heumen voor iedereen'.

Genodigden

Inwoners zijn via het Gemeentenieuws, via de website, via facebook-pagina's, en via bestaande contacten zijn inwoners ook benaderd. Daarnaast zijn persoonlijk per mail uitgenodigd:

- BAR-leden
- ZevenZorgorganisaties, zoals Pluryn, Dichterbij en RIBW
- Elf Maatschappelijke organisaties, zoals Vizier, COC en Synthese
- Alle zes KBO's van de gemeente
- Dorpsvertegenwoordigers
- Wijkagent
- Alle zeven schoolbesturen
- Woningcorporatie Oosterpoort
- Winkeliersvereniging
- 58 sport- en vrijetijdsverenigingen

Deelnemers

Bij de bijeenkomsten in januari waren in totaal ongeveer 50 (Malden) en acht (Overasselt) deelnemers aanwezig, namelijk:

- Wethouder Rob Engels
- Vijf ambtenaren van de gemeente Heumen, waaronder 3 inwoners van de gemeente
- Zeven leden BAR
- Zeven maatschappelijke (zorg)organisaties
- Twee dorpsvertegenwoordigers namens het dorpsplatform Overasselt en de dorpsraad Nederasselt
- Vijf verenigingen/belangengroepen
- Zes Ervaringsdeskundigen of ouder/buur van
- +/- 10 jongeren onder 20 jaar
- +/- 15 volwassen betrokkenen/geïnteresseerden

Gerichte bijeenkomsten

Na afloop van de bijeenkomsten in januari zijn manieren gezocht om met meer inwoners in contact te komen die (mogelijk) drempels ervaren in het dagelijks leven. Hiervoor zijn gerichte bijeenkomsten georganiseerd met:

- +/- 20 vrijwilligers van de Buurderij, op 3 februari 2023
- +/- 20 leden van de KBO Neder- en Overasselt, op 7 februari 2023

Interviews en groepsgesprekken

Mensen die niet aanwezig konden zijn bij bijeenkomsten en later contact opnamen hebben de kans gekregen om 1-op-1 in gesprek te gaan. Daarnaast zijn groepsgesprekken georganiseerd om mensen in een vertrouwde omgeving (zoals in hun woonvorm) een stem te geven. Op deze manier is gesproken met:

- Zes professionals, zoals een maatschappelijk werker, wijkagent en zorgcoördinator.
- Twintig Sleutelpersonen, waarvan 18 ervaringsdeskundigen.
- Zijf bestuurders van sportverenigingen.

Inclusiepanel

Twee van de ervaringsdeskundigen die betrokken blijven bij de uitvoering van de inclusieagenda zijn aanwezig geweest bij de bijeenkomsten in januari. De derde ervaringsdeskundige is via-via benaderd voor een interview. Zij zijn allen betrokken geweest bij het vormen van de agenda. Het concept is met hen besproken voordat het gedeeld werd met het college.

Bijlage 2. Voorleesbare tabellen

Begin bij jezelf

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
1.1	Wanneer tevreden? Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het (her)vormen van plannen, beleid en projecten. Hierbij gebruiken we de regionale Handreiking Ervaringsdeskundigheid.	Door: Gemeente: alle afdelingen, inclusiepanel	Actie 1: Het inclusiepanel maakt bij de gemeente bekend wie zij zijn en wat zij voor hen betekenen. Wanneer en met wie neem je contact op?	Tweede helft 2023
			Actie 2: De mogelijkheden voor een bewustwordings-campagne over verschillen (zichtbaar en onzichtbaar) worden verkend.	Tweede helft 2023
1.2	Wanneer tevreden? Het gemeentehuis is zo ingericht dat iedereen iedere afdeling kan bezoeken of daar kan werken. Dit breiden we uit naar andere gebouwen waarvan de gemeente eigenaar is.	Door: Gemeente projectgroep Toekomst Heumens Werken, architectenbureau	Actie: In het bouwplan van het vernieuwde gemeentehuis worden ervaringsdeskundigen betrokken.	Tweede helft 2023
1.3	Wanneer tevreden? Het personeel van de gemeentelijke organisatie is een afspiegeling van de samenleving. Dit betekent dat 1 op de 10 medewerkers een (onzichtbare) beperking heeft	Door: Gemeente: alle afdelingen, vooral werknemers die betrokken zijn bij sollicitatieprocessen.	Actie: Medewerkers worden getraind in inclusieve werving en selectie.	Doorlopend
1.4	Wanneer tevreden? Inwoners hoeven niet vaker dan nodig een aanvraag voor hulp(middelen) in te dienen.	Door: Gemeente afdeling SOLE	Actie: Verkennen welke beschikkingstermijnen verlengd kunnen worden voor mensen met een chronische hulpvraag. Sommige mensen hebben langdurig dezelfde zorg of ondersteuning nodig, omdat hun situatie niet verandert of verbetert. Landelijk wordt geadviseerd om in deze gevallen langdurig te indiceren, bijvoorbeeld voor 10 jaar in plaats van 1 of 2 jaar.	Tweede helft 2023
1.5	Wanneer tevreden? Iedereen kan makkelijk terecht voor ondersteuning en hulp. Er wordt klant- en vraaggericht gewerkt.	Door: Gemeente: uitvoerend medewerkers sociaal domein, maatschappelijke organisaties	Actie: Bij het door ontwikkelen van welzijnswerk wordt op een centrale locatie gewerkt. Medewerkers van de gemeente, welzijnsmedewerkers en zorgaanbieders werken dan in één team samen. Hierdoor wordt het gebruiken van voorliggende voorzieningen en elkaar op de hoogte houden van ontwikkelingen toegankelijker. Hierbij wordt verkend of Welzijn op Recept in te zetten is als vernieuwde werkwijze.	Tweede helft 2024
1.6	Wanneer tevreden? Iedereen kan de gemeente op een laagdrempelige manier bereiken en doet dit op de manier die bij diegene past: fysiek, telefonisch of online.	Door: Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk publiekszaken en communicatie	Actie 1: Medewerkers worden getraind in toegankelijke dienstverlening. Bijvoorbeeld in het gebruiken van klare schrijf- en spreektaal.	Doorlopend
			Actie 2: Fysiek of telefonisch een afspraak kunnen maken behouden en uitdragen.	Doorlopend
1.7	Wanneer tevreden? Inwoners kunnen zo veel mogelijk zelf of met begeleiding stemmen.	Door: Gemeente	Actie: Inwoners worden zo nodig door iemand van eigen keuze begeleid bij het stemmen. En vragen aanpassingen aan die nodig zijn om zelfstandig te stemmen.	Iedere verkiezing

Acceptatie

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
2.1	Wanneer tevreden? De gemeente stimuleert inclusieve initiatieven.	Door: Maatschappelijke organisaties, inwoners, ondernemers, verenigingen, gemeente: alle afdelingen.	Actie 1: Het initiatievenbeleid wordt gepromoot. Hierbij wordt extra ingezet op initiatieven die bijdragen aan inclusiviteit. Ook wordt de mogelijkheid geboden om met dit budget activiteiten gericht op het vergroten van bewustzijn en/of kennis over verschillen te bekostigen. Hierbij richten we ons op aansluiten bij activiteiten die er al zijn en culturele activiteiten waarmee bewustwording gestimuleerd wordt. Denk aan een uitje naar een theatervoorstelling in Nijmegen over inclusie/diversiteit. Er kan bijvoorbeeld ook een huiskamer of ontmoetingsplek worden ingericht. Tot slot kan een waardering gegeven worden aan mensen die een positieve bijdrage leveren aan de diversiteit binnen onze gemeente.	Doorlopend
			Actie 2: Het waarborgen van toegankelijkheid is een voorwaarde bij het verlenen van vergunningen en subsidies. Dit gaat bijvoorbeeld over bouwvergunningen of evenementen.	Tweede helft 2023
2.2	Wanneer tevreden? Voor iedereen is er een passende plek. Of dit nou gaat over werk, wonen, sporten, dagbesteding. Inwoners worden geholpen met het vinden van een passende plek.	Door: Maatschappelijke organisaties, ondernemers, verenigingen, Uniek Sporten, gemeente: afdeling sociale zaken en afdeling communicatie	Actie 1: Sportverenigingen worden gestimuleerd om hun aanbod door te geven aan Uniek Sporten, beweegcoaches, participatiecoaches en het Heumenstegood.	Tweede helft 2023
			Actie 2: Verkennen of een gemeente breed certificaat werkbaar is waarmee verenigingen, organisaties, inwoners en ondernemers kenbaar maken voor iedereen open te staan.	Eerste helft 2024
2.3	Wanneer tevreden? Verschillen worden zichtbaar en mensen worden geprezen om hun talenten.	Door: Gemeente: afdeling SOLE en afdeling communicatie, inclusiepanel	Actie 1: Verkennen wat we kunnen doen om bewustwording te vergroten.	Eerste helft 2024
			Actie 2: Aansluiten bij de issue-kalender bij het faciliteren van activiteiten waarbij verschillen ervaren worden.	Doorlopend
2.4	Wanneer tevreden? Mantelzorgers voelen zich gezien en gehoord. Hierbij is extra aandacht voor mantelzorgers.	Door: Gemeente: afdeling SOLE en communicatie, inclusiepanel, ondernemers	Actie 1: Steunpunt mantelzorg meer bekendheid geven bij zorgpartners.	Doorlopend
			Actie 2: Mantelzorgers vaker aan het woord, zodat men zich sneller herkent als mantelzorger.	Doorlopend

Informatie

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
3.1	Wanneer tevreden? Teksten worden geschreven op B1 niveau en getoetst op begrijpelijkheid.	Door: Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie, Inclusiepanel en testers	Actie 1: Belangrijke webpagina's en brieven worden getoetst door ervaringsdeskundigen.	Doorlopend
			Actie 2: Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van voorbeeldbrieven. Te vinden via Duidelijke overheidscommunicatie VNG.	Doorlopend
3.2	Wanneer tevreden? Iedereen kan informatie van de gemeente (bijvoorbeeld over regelingen) vinden op een passende manier: fysiek, telefonisch of online.	Door: Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie, afdeling SOLE en afdeling publiekszaken	Actie 1: Er worden meer digitale informatieborden geplaatst in de gemeente waar informatie op gedeeld wordt over activiteiten en regelingen. Het is nog niet mogelijk om hier als inwoner gebruik van te maken. Het wordt mogelijk om via de website informatie aan te leveren voor op deze borden, zoals in andere gemeentes het geval is. Er gelden dan een aantal regels over welke informatie geplaatst wordt.	Tweede helft 2023
			Actie 2: De digitale sociale kaart wordt doorontwikkeld.	Eerste helft 2024
			Actie 3: Er worden afspraken gemaakt over het centreren en effectief verspreiden van informatie. Hierbij worden de kanalen én samenwerkingsverbanden gebruikt die er al zijn.	Doorlopend
			Actie 4: Op belangrijke webpagina's worden ondersteunende filmpjes gebruikt met ondertiteling.	Doorlopend
3.3	Wanneer tevreden? De website voldoet aan de toegankelijkheidseisen (status A), waardoor informatie voor iedereen te vinden is en/of op te vragen.	Door: Gemeente: afdeling communicatie, werkgroep werkconferentie over geldzorgen, extern bureau voor toetsing en testers	Actie: Aanpassingen worden doorgevoerd n.a.v. de lopende toets op toegankelijkheid.	Eerste helft 2024
3.4	Wanneer tevreden? Bij de verspreiding van informatie wordt extra aandacht gegeven aan onderwerpen die belangrijk zijn voor mensen met een beperking.	Door: Gemeente: alle afdelingen. Voornamelijk afdeling communicatie	Actie 1: We letten bij communicatie op de vertegenwoordiging van mensen met een (zichtbare) beperking, verschillende leeftijden, migratieachtergrond en LHBTI+ gemeenschap.	Doorlopend
			Actie 2: Op de website wordt een banner ingericht met actuele thema's, zodat inwoners snel informatie krijgen. Momenteel zijn die thema's: financiële regelingen, formulierenbrigade en ondersteuning, voorzieningen/ activiteiten en de bel & herstellijn.	Tweede helft 2023
			Actie 3: Bij communicatie over voorzieningen, evenementen en activiteiten wordt informatie gegeven over toegankelijkheid.	Doorlopend

Verbeteren

Doel	Wanneer tevreden?	Door wie?	Eerste acties	Wanneer
4.1	Wanneer tevreden? Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het achterhalen waar direct verandering nodig is om de woonomgeving toegankelijker te maken.	Door: Gemeente: alle afdelingen, inclusiepanel en eventuele ondersteuning van Accessibility	Actie: Samen met ervaringsdeskundigen een ideaalbeeld schetsen van de woonomgeving. Hieruit volgen afspraken om het prioriteren van veranderingen in de woonomgeving met veel impact mogelijk te maken.	Tweede helft 2023
4.2	Wanneer tevreden? Openbare voorzieningen, zoals toiletten zijn te vinden en voldoen aan de behoeften van diens bezoekers.	Door: Gemeente: afdeling communicatie, inclusiepanel, HogeNood	Actie 1: De gemeente sluit zich aan bij HogeNood, waarmee de zichtbaarheid en uiteindelijk het aanbod van openbare toiletten vergroot. Zo kunnen steeds meer inwoners en bezoekers voor langere tijd van huis zijn of ergens verblijven.	Vanaf tweede helft 2023
			Actie 2: Verkennen hoe voorzieningen meer bekendheid krijgen, zoals invalide parkeerplaatsen.	Tweede helft 2023
4.3	Wanneer tevreden? Als inwoners obstakels en/of drempels ervaren om van A naar B te komen worden deze verholpen	Door: Gemeente: afdeling BML, Buurtvervoer, Avan	Actie 1: Promoten dat inwoners via verbeterjebuurt.nl of telefonisch via KCC kunnen aangeven welke drempels zij ervaren. Ook kunnen zij doorgeven waar onderhoud of ombouw nodig is. De betrokken ambtenaar geeft terugkoppeling over de melding met het verwachte moment van uitvoering.	Doorlopend
			Actie 2: Na de evaluatie van het buurtvervoer in 2023 worden eventuele verbeterpunten doorgevoerd.	Eerste helft 2024